

Vantaan kaupunki/Kirjaamo
(Kaupunkisuunnittelu)

3.12.2020

Asia: Lausunto Saagatien asemakaavamuutosehdotuksesta (nro 002410)

Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys kiittää kaupunkia lausunnonantomahdollisuudesta.

Hankealueen merkityksestä

Itä-Hakkilan, Nissaksen, Hakunilan ja Kaskelan väliin jäävä Nissaksenpuisto-Saagapuiston metsäalue on tällä hetkellä metsien osalta huomattavan yhtenäinen ja laaja (noin 30 ha). Alueen arvoa luonnon ja virkistyskäytön kannalta lisää se, että se on kytkeytynyt pohjoiskoillisessa Itä-Hakkilan puronvarren virkistysalueisiin ja luoteessa Liinapelto-Ruukinpyörän viheralueisiin.

Nissaksenpuisto-Saagapuiston merkitys laajan alueen tärkeimpänä metsäisenä luontoviheralueena näkyy ulkoilureiteillä ja metsäpoluilla liikkuvien ihmisten lisäksi reittien ulkopuolisten metsien osittaisena kuluneisuutena. Kuluneisuutta eli virkistyskäytön ja ulkoilun vääjäämättömiä jälkiä ei ole kuitenkaan syytä lahojaviosammal- ja linnustoselvityksen tapaan nähdä pelkästään alueen luontoarvoja vähentävänä tekijänä, osaltaan ilmiö kertoo myös alueen metsien tärkeydestä ihmisille.

Saagatien kaava-alue on elimellinen osa Nissaksenpuisto-Saagapuiston kokonaisuutta, joten kaavan vaikutuksia on syytä tarkastella ja arvioida riittävän laaja-alaisesti.

Luontoarvojen selvittämisestä ja johtopäätöksistä

Vantaan kaupunki ansaitsee kiitoksen siitä, että hankealueella on teetetty osana kaavoitusta kaksi varsinaista luontoselvitystä (metsä- ja luontotyyppi-arvot sekä lahojaviosammal). Lisäksi on teetetty hieman ylimalkainen linnustoselvitys.

Kiitoksen ansaitsee myös se, että tehdyt selvitykset ovat osallisten nähtävillä osana kaava-aineistoa eikä niitä tarvitse erikseen pyydellä virkamiehiltä. Asemakaavakohtaiset täsmäselvitykset sekä aineistojen liittäminen osaksi nähtävilläoloaineistoa leviää toivottavasti peruskäytännöksi.

Nuhteita kaupunki ansaitsee sen sijaan selvitysten hieman yksipuolisesta referoinnista kaavan esittelysivuilla sekä kaava-aineiston videoesittelyssä. Metsä- ja luontotyyppi-arvojen kannalta keskeisen selvityksen (Savola 2019) tärkeimmät aluekokonaisuuden kokonaisarvoa sekä METSO-arvoja koskevat johtopäätökset on jätetty mainitsematta. Sen sijaan on nostettu esille se, että selvityksessä ei löydetty kaava-alueelta luonnonsuojelulain 29 § perusteella säilytettäviä luontotyyppejä, vesilain 11 § mukaan suojeltuja luontotyyppejä, metsälain 10 § mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai muita lain perusteella suojeltavia kasvi- tai eliölajeja. Olennaista lienee se mitä arvoja alueelta on havaittu, mitä vaikutuksia kaavavaihtelulla maankäytöllä on kyseisiin arvoihin. Luontovaikutusten referoinnissa on myös tärkeää tunnistaa se mitä on selvitetty ja mitä ei ole selvitetty. Lajistoselvitysten osalta kaava-alueelta on selvitetty kunnolla vain yhden sammallajin esiintyminen. Linnustonkin osalta tiedot on koottu yhden keskikesän aamun (tai aamupäivän)

kertakäynniltä.

On pakko siteerata metsä- ja luontotyyppiselvityksen (Savola 2019) johtopäätösosan keskeisiä havaintoja hankealueen olennaisimpien luontovaikutusten osalta (**tummennus** lausunnon tekijän):

Aluekokonaisuutta on syytä pinta-alan, yhtenäisyyden ja sijainnin takia pitää paikallisesti erittäin merkittävänä luonnon ydinalueena. Selvitysalue on lisäksi luontotyyppinäkökulmasta tarkasteltuna monipuolinen alue, jolla on merkitystä kangasmetsien, lehtojen, korpi- ja rämesoiden, kallioiden sekä noro- ja puroluonnon suojelulle. Selvitysalueella on myös laajempia osa-alueita sekä pienkohteita (kartta 2, s. 11), joilla on yksilöitävissä olevaa merkitystä uhanalaistuneiden tai harvinaisten luontotyyppien ja elinympäristöjen kannalta.

Alueen merkittävin luontoarvokeskittymä on selvitysalueen länsi- ja keskiosaan sijoittuva Nissaksenpuisto-Kirkkokasken osa-alue. Tämä noin 8 ha laajuinen alue sisältää merkittäviä METSO-arvoja omaavia kangasmetsiä ja turvekankaita sekä jonkin verran arvokkaita lehtoja, korpia ja kalliometsiä. Lisäksi alueella on jonkin verran pienvesien suojeluarvoa. Osa-alueita voi pelkän luontotyyppipohjaisen arvottamisen näkökulmasta pitää paikallisesti erittäin merkittävänä. Lajistoperusteiset lisäselvitykset mm. lahokaviosammalen ja kääväkkäiden osalta saattaisivat nostaa alueen merkityksen maakunnalliseksi (Uudenmaan liitto 2012).

Saagatien kääntöpaikan länsipuolisen alueen ottaminen rakennuskäyttöön heikentäisi olennaisesti kyseisen arvokkaan luontoalueen suojeluarvoja. Rakentaminen pienentäisi arvokkaan alueen kokonaispinta-alaa, hävittäisi jo nyt lahoppuustoisia turvekankaita sekä vaikuttaisi todennäköisesti haitallisesti myös Nissaksenpuiston keskiosan säilyneen metsäkortekorven säilymiseen. Rakentaminen vähentäisi olennaisesti myös lahokaviosammalelle potentiaalisesti soveltuvien metsien määrää selvitysalueella.

Luontoselvityksen havaintojen perusteella on syytä suositella voimakkaasti Saagatien länsipuolisesta rakentamiskaavailusta luopumista. Mikäli hanketta jatketaan, on hankealueella sen korkean lahokaviosammalpotentiaalın takia syytä teettää lajin mahdollisten esiintymien ammattimainen selvitys

Linnustoselvityksestä

Alueella tehty linnustohavainnointi on tehty yhdellä käynnillä ja vieläpä niinkin myöhään kuin 19.6. Lisäksi havainnointi on tehty päivän viimeisenä kohteena useiden havaintoalueiden jälkeen, jolloin epäselväksi jäävä havainnointiajankohta tuskin on ollut enää optimaalinen edes 19.6 havainnoinnin kannalta. Edellä mainittujen syiden perusteella sinänsä ansiokasta tiedoksiantoa ei ole syytä kutsua linnustoselvitykseksi. Käytetty metodi on joka tapauksessa sellainen, että sen pohjalta ei voi riittävän luotettavasti arvioida etteikö alueella voisi olla merkitystä alueellisesti uhanalaisten, silmälläpidettävien tai pääkaupunkiseudulla taantuvien (eli suojelutoimia vaativien) metsälintujen kannalta.

Lahokaviosammalselvityksestä

Nissaksenpuisto-Saagapuiston laajalla viheralueella on tehty ilmeisen asiantunteva lahokaviosammalselvitys. Selvityksestä voi tehdä mm. sen johtopäätöksen, että aluekokonaisuuden metsät tarjoavat ko. lajille runsaasti kasvupaikkoja ja merkittävä osa niistä osuu kaavan

rakentamisvarauksille. Kasvupaikkahavaintojen huomattavan kokonaisuuden voi katsoa osaltaan indikoivan niin kaava-alueen kuin laajemmin tarkastellen Nissaksenpuisto-Saagapuiston potentiaalia vanhempia lahopuita ja läpilahoja kantoja hyödyntävän lahottajalajiston kannalta.

Lahokaviosammal-selvityksessä todetaan se, että Saagatien kaava-alueen esiintymien hävittäminen ei todennäköisesti vaaranna lajin säilymistä alueella. Tämä hankemyönteinen johtopäätös plagioi saman konsulttifirman ns. lahokaviosammalen suojelun suunnitelmassa tekemiä johtopäätöksiä, joiden turvin Vantaan kaavoittajat katsovat käytännössä minkä tahansa lajin ydinalueen hävittämisen lailliseksi, koska esiintymiä säilyy joka tapauksessa niin paljon. Ilmiö näkyy erityisesti Kivistön alueella, mutta on leviämässä myös muualle.

Vantaan kaupungin teettämät, aikanaan hyvin perustellut lahokaviosammalselvitykset ovat selkeästi osoittaneet sen, että tämä yksi sammalaji on Vantaalla melko yleinen ja monilla alueilla myös runsas. Sen suojelutaso lienee suotuisa, joten lajin erityishuomiointiin kaavojen luontoselvityksissä ei 2020-luvulla enää ole sellaisia erityisperusteita kuin vielä 2017-2019 ajateltiin olevan.

Esitämme, että Vantaa lakkaa 2021 tuhlaamasta luontoselvityksiin liittyviä rajallisia resursseja tämän yhden lajin jatkoselvityksiin, Resursseja on sen sijaan syytä suunnata varsinaisia suojelutoimia vaativien taantuvien ja uhanalaisten luontotyyppien ja lajien parempaan selvittämiseen. Olennaista on tunnistaa ja turvata jatkossa aikaisempaa kattavammin myös Vantaan 2020-luvun oloissa tärkeitä paikallisesti arvokkaat, paikallisesti erittäin arvokkaat ja maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet.

Yhdistyksen suhtautuminen kaavaehdotuksen maankäyttöön

Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys pitää esitettyä rakentamista Saagatien länsipuolelle Nissaksenpuisto-Saagapuiston metsäisen luonto- ja viheralueen kannalta haitallisena ja valitettavana. Melko vähäisen hyödyn tuottava rakentamishanke tuhoaa osan paikallisesti erittäin arvokkaasta luontoalueesta sekä vaurioittaa vääjäämättä myös kaava-alueen länsiosan luonnonsuojelullisesti arvokkaan korven vesitaloutta. Nykyisen suosituksen virkistysalueen supistuminen lisää myös virkistyskäytön negatiivista vaikutusta säilyvissä metsissä. Esitämme rakentamishankkeesta luopumista.

ystävällisesti

Kimmo Jääskeläinen
pj, Sll Vantaa